

дітям, що їхні права захищаються на державному рівні і порушення цих прав може призвести до відповідальності однієї зі сторін.

Особливу увагу вчителю слід звернути на спостерігачів – свідків бійки чи цькування. Вони мають зрозуміти, що пасивне споглядання за жорстокими діями булерів лише надихає кривдників продовжувати свої дії. Тому не можна залишатися осторонь, слід покликати дорослих, які допоможуть припинити агресивні дії. Вагомим внеском у забезпечення протидії цькуванню та агресії у шкільному середовищі мають стати розроблені механізми повідомлення про випадки насильства, але вони мають бути тактовними і конфіденційними. Для успішного подолання і попередження насильницьких дій у шкільному середовищі слід проводити заняття з вихованцями з формування навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

Висновки. Шкільний булінг – явище системне і комплексне, його можна розглядати як соціально-психологічний процес або явище, яке потребує уваги зі сторони педагогів, психологів, батьків, дітей, держави. Лише спільними зусиллями можна подолати проблему дискримінації та цькування дітей у сучасному суспільстві. Побудова гуманних стосунків у сім'ї та шкільному середовищі, індивідуальний підхід до кожного члену класного колективу, робота класного керівника над згуртованістю та відповідальністю кожного у колективі, співпраця з батьками, громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування з метою запобігання насильницьких дій щодо найвразливіших членів суспільства – дітей сприятимуть створенню дружньої довірливої безпечної атмосфери у освітньому середовищі. А це в свою чергу унеможливить насильство, дискримінацію, цькування за будь якою ознакою у шкільній спільноті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адлер А. Практика і теорія індивідуальної психології / пер. А.Боковиков. Київ : Академічний проєкт. 2015. 296 с.
2. Журавель Т. В., Кочеміровська О. О., Ясеновська М. Е. Попередження, виявлення і подолання випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми: методичний посібник для освітян / За заг. ред. Безпалько О. В. Київ : ТОВ "К.І.С.". 2010. 242 с .
3. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти: навчально-методичний посібник / Андреевкова В.Л. та ін.; за заг. ред. Левченко К.Б. Київ : 2020. 40 с.
4. Ілюстрований матеріал / Динаміка булінгу в Україні на 2019 р. Взято з: <https://www.poglyad.tv/wp-content/uploads/2020/02/4-2.png>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення 173-4. Взято з: <https://i.factor.ua/ukr/law-42/section-228/article-22800/>
6. Ожійова О.М. Булінг. Шкільний булінг: поняття та основні форми. *Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»* / за ред. Астахової В.І . Харків : НУА. 2009. С.158-163.
7. Сайт ліцею №2 м. Коломия. Взято з : <http://2school.in.ua/pro-buling-u-shkilnomu-seredovyshti-ta-protydiyu-bulingu-v-litseyi/>

Ткаченко Л.А.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем і технологій
Інженерно-педагогічного факультету
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Анотація. Розглядаємо питання використання цифрових технологій в освіті, освітній простір, основні напрямки використання інформаційних технологій в цифровому закладі освіти. Цифрові технології в освітній процесі істотно прискорює передачу і засвоєння знань, сприяє підвищенню якості навчання, що дає можливість майбутнім фахівцям успішно і швидко адаптуватися в сучасному суспільстві.

Abstract. We consider the issue of the use of digital technologies in education, the educational space, the main directions of the use of information technologies in a digital educational institution. Digital technologies in the educational process significantly accelerates the transfer and assimilation of knowledge, contributes to the improvement of the quality of education, which enables future specialists to successfully and quickly adapt to modern society.

В умовах глобальної інформатизації, переосмислення ролі освіти в сучасному суспільстві сучасна освіта в Україні орієнтована на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Україні потрібні не просто освічені люди, а творчо мислячі, всебічно розвинені висококваліфіковані спеціалісти, які глибоко володіють сучасними знаннями, Завдання підвищення якості вітчизняної освіти та ефективності функціонування закладів

вищої освіти (ЗВО) можливе за умови використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і формування єдиного електронного науково-освітнього простору [4].

Використання цифрових технологій в освіті забезпечує ефективне здійснення освітнього процесу на всіх його рівнях і формування професійних компетентностей майбутніх фахівців. Цифрова компетентність є однією з важливих складових професійної компетентності майбутніх вчителів. Вона забезпечує формування вмінь систематично та логічно використовувати інформаційні технології, а також допомагає стати успішним в інформаційному просторі. Розвиток цифрової компетентності вчителя є одним із ключових питань освіти, що пов'язані з викликами сучасного інформаційного суспільства та швидкоплинними технічними й технологічними процесами. Одним з вирішальних факторів ефективного використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі є знання і вміння викладача, який застосовує технології, раціонально поєднуючи їх з традиційними. [2].

Сучасний розвиток інформаційних технологій зумовлюють зміни в усіх галузях суспільного життя. Більшість вітчизняних університетів адаптуючись до нових умов в тій, чи іншій мірі використовують цифрові технології, які не завжди виправдовують їх очікування [4].

Цифрові технології – це електронні інструменти, пристрої та ресурси, які обробляють генерують або зберігають дані. Відомі приклади соціальні мережі, ігри, мультимедіа та мобільні телефони тощо. Зауважимо, що цифрове навчання – це будь-яке навчання в якому використовується технології [3].

При цифровому університеті впроваджується не лише нових інформаційних технологій, але формування перш за все єдиного електронного науково-освітнього простору, який дає змогу сформувати у випускників нові компетенції, які необхідні для існування в інформаційному просторі.

Освітній простір як частина соціального простору суспільства формується системою освіти і зовнішніми соціальними чинниками, віддзеркалює позитивні і негативні реформи.

Динаміка освітнього простору є важливою соціокультурною характеристикою суспільства. Інформатизація суспільства сприяє формуванню інформаційного освітнього підпростору. Освітній простір є результатом конструктивної діяльності суб'єктів освіти. У ньому взаємодіють освітні середовища і форми існування освітнього співтовариства як соціокультурного і соціопсихологічного феномена.

Основних напрямів використання інформаційних технологій в управлінні закладами вищої освіти:

1) забезпечення вільного доступу студентів до телекомунікаційних послуг, зокрема до мережі Інтернет, ІКТ та інформаційних ресурсів;

2) надання кожному студенту, викладачу можливості для здобуття знань, умінь і навичок із використанням ІКТ під час навчання, виховання та професійної підготовки;

3) створення умов для забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності усіх працівників вишу, створення системи мотивації щодо впровадження і використання ІКТ для формування широкого попиту на такі технології в процесі підготовки фахівців.

Поєднання вказаних напрямків дає змогу створити єдиний електронний науково-освітній простір університету. Головним принципом функціонування трансформаційного електронного науково-освітнього простору (ТЕНОП) є динамічне створення і багаторазове використання нового електронного знання для досягнення заданої спільної мети. Цей принцип реалізується в ТЕНОП шляхом створення і багаторазового використання певних спеціалізованих ТЕНОП-систем.

Створення єдиного електронного науково-освітнього простору є основою не лише для прийняття ефективних управлінських рішень щодо управлінської діяльності вишу, але й дає змогу ефективно використовувати переваги інформаційного простору, перетворивши його в науковоосвітній, розвивати педагогічні інноваційні технології е-навчання та мобільного навчання в умовах безперервного навчання. Таким чином, перед університетами, які прагнуть зберегти свої позиції на глобальному ринку освіти, стоїть завдання входження в міжнародний науково-освітній простір, яке не можливе без створення єдиного електронного науково-освітнього простору та трансформації їх у цифрові університети. [4].

Унікальна роль, яку відіграють цифрові технології в підвищенні якості освітнього процесу, заснована на їх здатності ефективно сприяти виконанню як необхідних, так і достатніх умов для забезпечення якості освіти. Сучасний рівень розвитку цифрових технологій значно розширює доступ до освітніх ресурсів в галузі освіти, науки і культури.

Говорячи про визначення якості освіти в галузі використання цифрових технологій виокремлено кілька груп індикаторів:

- нормативне забезпечення використання цифрових технологій в освіті;
- цифрові технології в навчальних планах і програмах;
- апаратне забезпечення освітніх закладів;
- доступність системного і програмного забезпечення освітнього призначення;
- доступ до мережі Інтернет та засобів комунікації;
- підвищення цифрової компетентності науково-педагогічних працівників.

Отже, впровадження цифрових технологій в освітній процес істотно прискорює передачу і засвоєння знань, сприяє підвищенню якості навчання, що дає можливість майбутнім фахівцям успішно і швидко адаптуватися в сучасному суспільстві. [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Генсерук Г. Р., Бойко М. М. Цифрові технології як засіб підвищення якості освітнього закладу вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15380/1/37_Henserk_Boiko.pdf
2. Снігур Л. І., Федчишин О.М. Формування цифрової компетентності майбутніх вчителів фізики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18841/1/39_Snihur_Fedchyshyn.pdf
3. Цифрові технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Цифрові_технології
4. Юрчук Н. П., Телекало Н. В. Формування електронного науково-освітнього простору цифрового університету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.vsau.org/getfile.php/22505.pdf>

Товкач О.П.,

студентка ІV курсу Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І. Я. Франка, м. Коростишів, Україна
Науковий керівник – Гордійчук О.М., викладач загальнотехнічних та спеціальних дисциплін Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І.Я. Франка, м. Коростишів, Україна

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНІСТЬ У ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ ЯК УМОВА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВЧИТЕЛЯ

Анотація. У статті розкрито зміст поняття «студентоцентризм у навчанні». Розглянуто заходи і процедури, які передбачає студентоцентроване навчання, відповідно до вимог Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. В статті доведено, що запровадження студентоцентрованого навчання забезпечує взаємоповагу в стосунках «студент - викладач», систематичний моніторинг якості освітніх послуг, підвищує мотивацію студентів до навчання та саморефлексії. Доведено, що формою реалізації студентоцентрованого навчання як такого, що найбільше враховує потреби й інтереси студентів, є розробка і впровадження міждисциплінарних освітніх програм, поєднання академічного навчання й навчання на робочому місці, навчання – з інноваційною діяльністю, дослідженнями. Доведено, що в основі такого навчання лежить взаємоповага, а також комунікація, діалог студента й викладача, в якому основні суб'єкти освітнього процесу є рівноправними учасниками.

Abstract. The article reveals the meaning of the concept of "student-centrism in education". The measures and procedures provided by student-centered learning, in accordance with the requirements of the Standards and recommendations for quality assurance in the European area of higher education, were considered. The article proves that the introduction of student-centered learning ensures mutual respect in the "student - teacher" relationship, systematic monitoring of the quality of educational services, increases students' motivation for learning and self-reflection. It has been proven that the forms of implementation of student-centered education, as the one that most takes into account the needs and interests of students, are the development and implementation of interdisciplinary educational programs, the combination of academic training and training at the workplace, training - with innovative activities, research. It has been proven that the basis of such training is mutual respect, as well as communication, dialogue between the student and the teacher, in which the main subjects of the educational process are equal participants.

Актуальність теми. Студентоцентроване навчання продовжує притягувати науковий інтерес представників різних галузей знань, достатньо ґрунтовно розробляється з позицій філософії, педагогіки, психології, соціології. Так як студенти займають більш пасивну роль при отриманні нового матеріалу, ми дізнаємося про забезпечення активної участі студентства у формуванні змісту навчання, про більш результативне проведення лекцій, де студенти можуть брати безпосередню роль у отриманні і подачі нових знань, стануть активними учасниками.

Постановка проблеми. Оновлена модель освіти націлює діяльність закладів передвищої освіти на формування значних професійних компетентностей і результатів навчання здобувачів освіти. Тому важливе значення у підготовці вчителів початкових класів набуває студентоцентризм як концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних особливостей студентів.

Мета статті: визначення та обґрунтування педагогічних умов студентоцентрованості, що впливають на формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкових класів; узагальнити вимоги студентоцентрованого підходу й умови його реалізації в освітньому процесі

Виклад основного матеріалу. Студентоцентризм - це концентрація зусиль на врахування індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетентностей. В основі студентоцентрованого навчання не стільки знання, як